

Från klassrummet till världen – hållbarhet i praktiken!

Lili Kapper är en lärare som under mer än tre decennier brunnit för ämnesintegrering, hållbar utveckling och att ta elevernas lärande långt utanför klassrummets väggar. Med ett engagemang som gjort henne både prisbelönt och internationellt uppmärksam är hon också en av Natur & Miljöbokens mest trogna användare – och klasstävlingen har haft en självklar plats i hennes undervisning genom åren.

Ett helt yrkesliv i skolans tjänst

Lili Kapper är 62 år och har arbetat i skolan sedan 1992. Hon är utbildad grundskollärare och har en master i statsvetenskap. Under åren har hon haft flera roller, bland annat som modersmålslärare i kroatiska, förberedelseklasslärare och klass-lärare.

I dag är hon mentor för klass 5B på Skanskvärnsskolan i Stockholm och undervisar i de flesta ämnen. Hon är behörig i matematik, NO, teknik, svenska, SO och bild, samt förstelärare i matematik, NO och programmering.

Men det som kanske beskriver henne bäst är hennes arbetssätt: – Jag brinner för ämnesintegrering. Det är krävande, men nödvändigt om elever ska förstå hur natur, samhälle, teknik och människans handlingar hänger ihop.

Drivkraften: elevernas framtid

Lilis engagemang har uppmärksammats många gånger. Hon har varit nominerad till priser som Guldäpplet, Årets inspiratör och Lärargalan, och mottagit flera utmärkelser. Ändå är det något annat som betyder mest: – Inget av det där väger så tungt som när jag får brev från tidigare elever som i dag är vuxna, och som berättar att jag inspirerat dem till vidare studier. Då känner jag – lite kaxigt kanske – att jag faktiskt bidragit till att Sverige fått några fler ingenjörer under en tid när intresset för NO, teknik och matematik var lågt.

Lärande som möter samhället

Lili beskriver sig själv som extremt engagerad. Hennes undervisning tar ofta eleverna ut i naturen, samhället och de offentliga rummen, samtidigt som hon bjuder in världen till klassrummet.

– Museer, företag, myndigheter, sjukhus, parker, tävlingar och olika aktörer är självklara delar av undervisningen. Jag vill att eleverna ska möta verkligheten på riktigt.

Arbetssätten är inkluderande och bygger på samarbete.

– Jag är bra på att skapa projekt där alla förmågor och intelligenser får plats. Kamratlärande och kooperativt arbete är en naturlig del.

En lång relation till Natur & Miljöboken

Lili kom i kontakt med Natur & Miljöboken redan 1999, när hon började arbeta på Klastorpsskolan i Stockholm. – Vi fick klassuppsättningar och jag fastnade direkt. Det var något med helheten – en bok per årskurs, luftiga texter, tilltalande illustrationer och att eleverna fick skriva i boken. Det gjorde materialet levande.

”Det viktigaste erkännandet är när tidigare elever hör av sig och berättar att jag inspirerat dem”

Även när Natur & Miljöboken senare utvecklades till den digitala lärplattformen: Miljöböckerna har materialet fortsatt att vara en självklar del av hennes undervisning. – Även under perioder då jag undervisat på lågstadiet har innehållet följt med. Vi använde till exempel bilder ur äldre exemplar till collage, kort och berättelser. Det fanns alltid något att bygga vidare på – oavsett format.

Hur använder du materialet i praktiken?

– Jag har använt materialet på olika sätt genom åren. Vissa år har jag arbetat med det rakt av, andra år har jag valt ut delar som passar gruppen eller undervisningssituationen bättre. Ibland har eleverna arbetat med ett kapitel hemma, ibland har materialet fungerat som stöd eller fördjupning i klassrummet.

Klasstävlingen – mer än en tävling

Klasstävlingen är en självklar del i Lilis undervisning, men fokus ligger inte på priset. – Det handlar aldrig om ”nu ritar vi och skickar in”. Först måste vi förstå uppdraget, diskutera, analysera och koppla till egna erfarenheter.

Eleverna tävlar tillsammans, inte mot varandra. Det skapar stolthet och stärker värdegrunden. Varje projekt blir en pusselbit i en större kunskapshelhet som ska leva längre än själva tävlingen. Genom åren har hennes klasser nått flera vinster, och varje gång har det stärkt elevernas självförtroende och tro på sin egen kapacitet. Det är ett värde som inte går att mäta.

Hur arbetar du med klasstävlingen tillsammans med eleverna?

–Min undervisning vilar på en bred grund som kan sammanfattas i hållbar utveckling, teknik, kultur och det offentliga rummet i samhället. Klasstävlingen blir en del av ett större sammanhang, snarare än ett isolerat moment. Vi har många och breda diskussioner, arbetar med textläsning och problemlösning, och jag antecknar ofta elevernas tankar.

–Vi skriver även brev till företag. Det är viktigt för hela projektet att det inte reduceras till ”nu ritar vi och skickar in”. I stället handlar det om att förstå uppdraget, använda egna erfarenheter och bygga kunskap tillsammans. Någonstans mitt i processen berättar jag att det finns möjlighet att vinna ett pris, men också att det är många som deltar och att det kan vara svårt att vinna.

På vilket sätt använder du tävlingen för att skapa engagemang, samarbete och motivation i klassen?

–Det bor många vinnarskallar i min klass, men jag lägger sällan fokus på själva priset. Pengar spenderar man snabbt. Kunskap däremot – särskilt sådan som är användbar och livsviktig – kan man bära med sig hela livet. När man deltar troget i tävlingen under många år händer det ibland att klasser vinner. Vinsten har alltid burit med sig stolthet och tilltro till den egna förmågan. Jag blir fortfarande röd när jag tänker på ett vinnande bidrag om en hållbar stad.

Jag gillar att Natur & Miljøboken lyfter fram människor som gjort skillnad. Det ger hopp och handlingskraft.

Eftersom eleverna inte tävlar mot varandra som individer utan tillsammans för klassen, har arbetet gjort ett tydligt avtryck i värdegrundsarbetet. De är nyfikna på varandras idéer, vill veta vad andra har ritat och vad det betyder. Varje projekt blir en pusselbit i strävan efter en bred, djup och användbar kunskap – en kunskap som lever långt bortom projektets slut eller ett enskilt skolår.

Den digitala plattformen underlättar arbetet:

– Det är smidigt att visa innehållet via projektor utan att behöva kopiera. Jag kan sakna pappersböcker ibland, men fördelen med det digitala är tillgängligheten.

Hållbarhet som vardag

– en självklar del av läroplanen

För Lili är hållbarhetsmålen centrala i läroplanen.

– De finns där för att elever ska förstå världen, påverka den och bidra till en bättre framtid. Kunskap och engagemang är en förutsättning för kloka beslut – hos framtida ingenjörer, politiker och ledare. Miljøboken och klasstävlingen bidrar tydligt till detta. Årets tävling tog avstamp i lokala problem men kopplades till globala mål. Det breddar perspektiven till planetens storlek – och lösningarna kan användas överallt.

Effekterna märks också utanför klassrummet.

– mina elever slänger väldigt lite mat. Vi pratar om energi, resurser och matsvinn, och intervjuade till exempel kökschefen på skolan. Sådant ger ringar på vattnet. Återbruk, skräpplockning och bytesloppisar är återkommande inslag, och globala mål diskuteras både lokalt och globalt.

”Det optimala materialet”

Om hon ska sammanfatta Natur & Miljøboken för en kollega är svaret tydligt:

– Oavsett var du befinner dig i din undervisning är Natur & Miljøboken ett optimalt material för att arbeta med natur, hållbarhet, återvinning, klimat och omvärldskunskap.

